

nímu státu útočné války, pokud druhý stát bude ochoten splniti závazky přijaté jimi ženevským protokolem. Napadený stát smí se i dle protokolu brániti. Signatární stát může rovněž válčiti v dohodě s Radou nebo Shromážděním Společnosti národů ve smyslu ustanovení paktu a protokolu, totiž se státem útočícím.

Provedení protokolu ženevského bude vyžadovati mnoho úsilí a možno jej označiti za počátek pozitivní práce pro zabezpečení míru. Uskutečnění protokolu závisí namnoze od vědomí mezinárodní solidarity velkých států, které z důvodů t. zv. podstatných a životních zájmů obligatorní arbitráži mnoho nepřály. Přes to nelze práci v Ženevě právě vykonanou podceňovati a jest si jen přáti, aby práce, kterou dr. Beneš pro zabezpečení našeho státu na mezinárodním kolbišti koná, setkala se s úplným zdarem. Dr. Bohumil Kučera.

Ještě jubileum Prügelpatentu. Neměli bychom býti tak neuznalí k tomuto nešťastnému patentu jako je kol. je. Jsou některé zákony, které už samy sebou jsou nepopulární, ale protože jsou nutné, nezasluhují tak naprostého odsouzení. Alespoň ne od právníků, poněvadž oni jsou snad ti jediní, kteří dovedou osvojiti si poznatek, — tak těžko dostupný — že zákony nejsou a nemohou býti dobré, že jsou vždy zlem, ale že představují menší zlo, než kdyby jich nebylo. A to je nejpatrnější v těch případech, kdy to zlo zákona je dáno předem povahou věci.

Tak je tomu u našeho jubilanta. A přece: i kdybychom měli sebe menší důvěru k úřadům, přece jim musíme svěřiti stavování drobných ničemností lidských rušících veřejný pořádek a soulad mezi lidmi. Ničemnosti, které jsou tak mnohotvárné, že je žádný zákon nedovede zahrnouti ani těmi nejobecnějšími pojmy, neboť v tom směru jsou lidé velmi vynalézaví. Nezbyvá tedy než učiniti úřad zákonodárcem i soudcem nad nimi.

Jiná je otázka, jak takového zmocnění bylo a jest používáno. To však už není v moci zákonodárce. V jeho moci jest jedině dáti takovému delegační normě formu a tón snesitelnější a více srovnatelný s duchem doby. Obsah však v podstatě zůstane. Bude se tedy jistě v brzkú říkat, jak si přeje kol. je.: »Prügelpatent nazývalo se kdysi císařské nařízení«, ale bude se dodávat: »které bylo nahrazeno republikánským pendrekovým zákonem«. Neboť že tak jej pokřtí neuznalý národ, jest jisto.

—n—

Nova et vetera. V minulém ročníku »Všehrdy« v čís. 5. (str. 128 až 129) bylo vzpomenu to zavedení nových ratifikačních formulí při československých mezinárodních smlouvách a tamtéž bylo stručně, jak je vůbec možno na dvou stranách textu, kriticky upozorněno, s čím na nich s hlediska juristického nelze souhlasiti. Sluší tudíž odkázati čtenáře na tuto zprávu, aby nebylo třeba věc znovu opakovati.

Kritika tato vyvolala odezvu. Dr. Jan Opočenský, archivář ministerstva zahraničních věcí, zastal se nové stylisace a napsal o ní velmi obšírný a zajímavý článek,*) v němž zejména v poznámkách polemizuje s naší kritikou. Je třeba prozatím podati několik málo poznámek k této otázce, jež není nikterak ojedinělá v našem právním řádě, jak by se snad zdálo nezavěšením a je nad to zostřována nedostatkem tradice v obnoveném našem státě. Dotkl se jí též výstižně univ. prof. Weyr v článku »Archaismy v právním řádě« (Lidové Noviny 13. srp.

*) Zahraniční politika roč. III. str. 809—818 a 876—882. Nadpis článku zní: »Ratifikační formule československá«, nevystihuje však plně obsahu, protože autor předeslal v něm delší úvod historický a kromě toho by bývalo radno nadepsati jej »Ratifik. formulář čs.«, aby nevznikla mylně domněnka, že jde tu o jedinou formuli. Pokud šlo o stránku právní, pomáhal dru Opočenskému min. r. dr. R. Křovák. — Poznámky tohoto článku jsou leckdy osobně zahraceny. Lituji toho tím spíše, že má kritika byla naprosto vzdalena příděchu osobního a prosím zároveň, aby i v této odpovědi, kde by snad ostřeji vyzněla, nebyla pojímána osobně, nýbrž byla gradace čítána na vrub věcné polemiky, nikoliv pisatele.

1924), v němž se postavil na stanovisko, že pro moderní smlouvy obchodní je nutno dbáti rázu smluv doby jak moderní, tak i staré, z níž přejímáme, zvláště jestli »znění jejich v nejednom směru přičí se našemu právnímu řádu«. A právě toto pozměněné nazírání na stát hraje ve stylisaci smluv roli velmi důležitou. Jde tu především vskutku o pluralis majestaticus a nelze jej popřít odkazem na neznalost vývoje ratifikačních formulí a že ho užívají některé republiky, když na př. Spojené Státy severoamerické píší singulárně. Trochu nejasně působí, proč zaujala Zahranič. Polit. odmítavé stanovisko ke kladnému stanovisku našemu a nenalezla odporu k stanovisku prof. Spiegla, zcela negativnímu. Pokud jde dále o invokační formuli »Jménem rep. čs.« obhajuje ji Zahr. Pol. poukazem, že nastoupila na místo dřívější sakrální formule (na př. In nomine individuae Trinitatis) a že jí z nových států užívá také Polsko. U nás je něco podobného vyloučeno, při tom není možno souhlasit s výkladem o obmezené moci našeho presidenta, tak jako nikdy nepřipustí se srovnání mezi úřadem jeho a soudcovským, když onoho pověřuje přímo ústava, a tohoto jeho dekret.

Nejdůležitější otázkou je nesporně formule »všem, kteří tento list čísti nebo čtouce slyšeti budou«. Pokud jde o participium absolutivum (čtouce), lze jeho oprávněnost ponechat na vrub filologů, ač obvykle nesmíme si něco podobného dovolit, nechceme-li se prohřešit proti gramatickým pravidlům nynější češtiny. Odůvodnění, že vskutku formule tato byla vyhrazena smlouvám soukromoprávním, nelze žel vtěsnati do vymezené této odpovědi. Prozatím budiž poznamenáno, že nelze obecně pokládati každou smlouvu za veřejnou proto, že ji sjednal panovník a také není možno tudíž takorůzka transplantovati staré formule do našich poměrů, právních názorů zcela od středověku a počátku novověku odlišných. Zde ovšem zbývá pro právního diplomatika půda úplně nezpracovaná. Pokud jde o salutační formuli, musíme si přiznati, že je »... pozdravení« formule vlastně církevní, odkudž přešla do vyhlášek universitních.

Tolik k článku Zahraniční Politiky. Bude radno také s hlediska juristickohistorického zkontrolovati vývody Bittnerovy, jichž Zahr. Pol. užila měrou hojnou a k věci vrátiti se ještě jednou se stanoviska jiného ve spojitosti s komplexem otázek souřadných.

Dr. František Čáda.

Čeho není třeba. Patrně toho, aby průměrný občan věděl něco o základních pojmech právních. Tak soudí patrně Svaz Osvětový, neboť na programu jeho kursů v Praze najdeme přednášky na př. o problémech filosofických, o vědách přírodních, naukách obchodních, dějepisu a j., ale o právu — nic. Za to však neschází speciální kurs filosofické propedeutiky pro obchodní akademiky, jen aby se jim ulehčil přístup na právnickou fakultu.

J. B.

Praxe imunitních výborů byla předmětem ostré kritiky prof. Weyra v L. N. dne 18. září t. r., jenž jim vytýká, že si osobují rozhodovati otázku trestnosti činů poslanců a praejudikují tak rozhodnutí soudů.*) Tím by se tu vytvořil vlastně zvláštní tribunál pro poslance, což odporuje i ústavě. »Naše Doba« v I. č. tuto kritiku schvaluje a uvádí věc jako nový doklad pro názor, že se u nás tvoří u členů N. S. třída optimátů. Výtky jsou oprávněné, neboť u nás se opravdu zapomíná, že účelem immunity bylo chrániti poslance před persekucí se strany vlády a zbytečným šikanováním, jež by znemožnilo výkon mandátu, a nikoliv snad vynětí jich z pravomoci soudů.

J. B.

Seminář trestního práva prof. dra A. Miloty. Nedostatky univ. Komenského a hlavně právnické fakulty, které byly již na několika místech mnohokrát oplakávány, zapříčinily, že řádné debaty, přes velká úsilí ředitele semináře, nebylo možno značně dlouho pravidelně odbý-

*) O téže věci psali jsme v našem časopise v říjnovém čísle 1923. (Ročník V., str. 22.)